

Veac nou

REVISTĂ A CONSILIULUI GENERAL A.R.I.U.S.

Nr. 24 (1526) ● Anul XXX ● Octombrie 1974

Transfăgărășanul — simbol al suișului nostru continuu

FĂURITORI AI PROPRIEI ISTORII

Viața tuturor popoarelor cunoaște momente care devin apoi puncte de reper ale propriei istorii, clipe astrale ale destinului lor. Un astfel de moment îl trăiește astăzi fără îndoială și națiunea noastră, angajată într-un vast, impresionant elan de creație istorică liberă, de previziune și de creație a condițiilor pentru realizarea unui viitor realmente exaltant. Căci ce este altceva decât participare la făurirea viitorului social înseamnă, în ultimă instanță, admirabila efervescență a vieții noastre social-politice în această perioadă premerătoare Congresului al XI-lea al partidului? În vasta dezbateri, fără precedent prin amploarea ei, a documentelor ce urmează

a fi prezentate congresului, înțelepciunea colectivă a națiunii realizează o perfectă osmoză între aspirațiile poporului și inițiativele forței politice conducătoare a societății, Partidul Comunist Român, pe fundalul măreț al unității politice, social-economice care caracterizează societatea românească de astăzi. Din acțiunile și faptele noastre de acum, din năzuințele și idealurile noastre înscrise astfel în orizontul nostru previzibil societatea comunistă, viitorul de aur al omenirii. Programul Partidului Comunist Român este calea dreaptă care unește acest viitor de prezent.

Marea dezbateri duc la ridicarea generală a nivelului politic și ideologic al po-

porului, la creșterea combativității sale revoluționare și este de aceea o adevărată școală de educație comunistă, de afirmare a celor mai frumoase trăsături ale omului nou.

Dezbatând prevederile documentelor, apropiindu-și temeinic principiile ideologice și teoretice ale politicii partidului — expresie a intereselor vitale, supreme ale întregului popor — fiii acestui pământ își strâng și mai puternic rîndurile în jurul Partidului Comunist Român, într-un solemn angajament de a contribui cu toată puterea lor de muncă la accelerarea mersului înainte al României socialiste pe calea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a comunismului.

REALITĂȚI TADJICE

— Stimate tovarășe profesor Ion Blaga, v-ați întors recent din Tadjikistan, pe care l-ați vizitat ca lector al Comitetului Central al partidului. Vă rugăm să ne schițați o imagine de ansamblu a acestei republici.

— Tadjikistanul este una dintre cele mai interesante republici sovietice. Cu o suprafață de circa 140 000 de kilometri pătrați și o populație — înrudită cu persanii și afganii — care numără aproape trei milioane de locuitori, cu o istorie îndelungată și cu fii care au ilustrat cultura mondială, a căror operă a pătruns în conștiința omenirii — Rusia.

daki, Firdousi, Avicenna — Tadjikistanul cunoaște în prezent o viață economică, socială și politică intensă.

Este o țară muntoasă — e dealtminteri gazda Pamirului, supranumit „acoperișul lumii”, din creasta căruia vîrful Comunismul țîșnește cu cei aproape 7500 de metri înălțime. Nouăzeci la sută din suprafața Tadjikistanului este ocupată de munți, astfel că locuitorii — tadjici, uzbeki, turkmeni, ruși — trăiesc pe mai puțin de o zecime din teritoriul țării, de-a lungul văilor. Temperaturile variază între minus 40 de grade în ianuarie și plus 40 de grade vara. Primăvara, vara și toamna foarte calde fac posibilă cultura pe scară largă a fructelor — extrem de variate, începînd cu zarzărele în martie-aprilie și terminînd cu rodiile în noiembrie-decembrie.

— Ce ați evidențiat în mod special din bogăția de impresii care le-ați acumulat?

— Progresele pe toate planurile făcute de această republică în anii construcției socialismului și comunismului. Înainte de revoluție, Tadjikistanul era unul dintre cele mai înapoiate teritorii Rusiei țariste.

După Revoluția din Octombrie, și mai ales după crearea republicii, în 1924, pe temelia industrializării și a electrificării Tadjikistanul a înregistrat creșteri economice foarte rapide, avînd în prezent o agricultură intensivă și de mare randament, o industrie care se dezvoltă vertiginos, o energetică în plin avînt. Remarcabilă este și dezvoltarea cercetării științifice și a învățămîntului.

M-a mai impresionat puternic participarea femeilor la viața economică, politică și culturală a republicii. Predominanța industriei ușoare și alimentare solicită o pondere ridicată a femeii nu numai în agricultură și industrie. Un număr mare de femei activează în organizațiile de partid și obștești, fapt remarcabil dacă gîndim la situația femeii în vechile societăți orientale.

— În fine, cîteva cuvinte despre auditoriul dv.

— Auditoriul meu a fost format din activul de partid și obștești cadre universitare și cercetători științifici, colhoznici și muncitori care au manifestat un interes deosebit față de realizările economice, culturale și politice ale țării noastre, față de politica internațională a Partidului Comunist Român. Contactele din afara sălilor de conferință au confirmat același interes.

I. Cristea

o pasiune constantă

Elena Azernikova, doctor în istoria artei, este o specialistă în problemele teatrului și filmului românesc, de care se ocupă în cadrul Institutului de istoria artelor de pe lângă Ministerul Culturii al U.R.S.S. și o prezență foarte activă în presa de specialitate, atît din țara sa, cît și de la noi.

— Cum a început, Elena Azernikova?

— Încă înainte de a cunoaște România, am aflat că este o țară cu o puternică mișcare teatrală și cu actori admirabili, ceea ce mi-a stîrnit cel mai viu interes. Astfel că m-am hotărît să mă înscriu la aspirantură cu o lucrare despre teatrul românesc. După examen am venit în România la specializare. Nu știam să spun decît „bună ziua” și „mulțumesc” și nu mă urcam în troleibuz de teamă că va trebui să întreb: „Coborîți?” Trei luni am mers numai pe jos. Dar am avut șansa să locuiesc la căminul Grozăvești, în cameră cu colege române și așa am învățat românește. Aș putea, deci, să răspund că a început cu o pasiune care s-a transformat în meserie, rămînd pasiune.

— Și acum de ce vă aflați în România?

— Pentru o problemă foarte complexă. Institutul nostru pregătește un amplu studiu în trei volume, care se va intitula „Geneza artei socialiste în țările din răsăritul Europei”. Pe linia preocupărilor mele, am început să strîng material despre mișcarea cultural-artistică din cadrul cercurilor muncitorești de la sfîrșitul secolului trecut. Bineînțeles, am profitat de ocazie ca să-mi completez pe parcurs impresiile despre teatru și cinematograful românesc. Am vizionat spectacole și filme gata și lucrul, m-am întîlnit cu personalități ale vieții artistice și culturale.

Am văzut în „premieră absolută” „Ecce homo” — adică pe celebrul omuleț al lui Gopo și am fost cucerită de umanismul acestui film foarte bine gîndit, umanism care caracterizează dealtminteri toate filmele regizorului român, unul dintre cei mai mari artiști ai anilor știei din lume.

Am avut de asemenea plăcerea să-l văd pe scenă pe Radu Beligan pe care eu îl socotesc cel mai bun actor al dumneavoastră, cu un mare, mare farmec personal și actoricesc și care în orice rol aduce undă de omenie, de poezie, de lirism, „emițînd” totul pe această urdă foarte apropiată mie. Am asistat și la repetițiile cu piesa „Danton” de Camil Petrescu, în regia lui Horea Popescu, în care Beligan interpretează rolul lui Robespierre și reușește să umanizeze figura „inruptibilului”. Artistul mi-a mărturisit că a trebuit să găsească ceva omenesc în eroul său, că nu ar fi putut juca numai un „dur”, și a fost foarte adevărat și interesant.

Tot ce am văzut — o mențiune specială pentru „Trei frați venetieni”, spectacol de nivel mondial, excelent conceput de Esrig și interpretat de Moraru și Dinică — mi-a confirmat bucuria mea despre teatrul românesc și admirabilii săi actori.

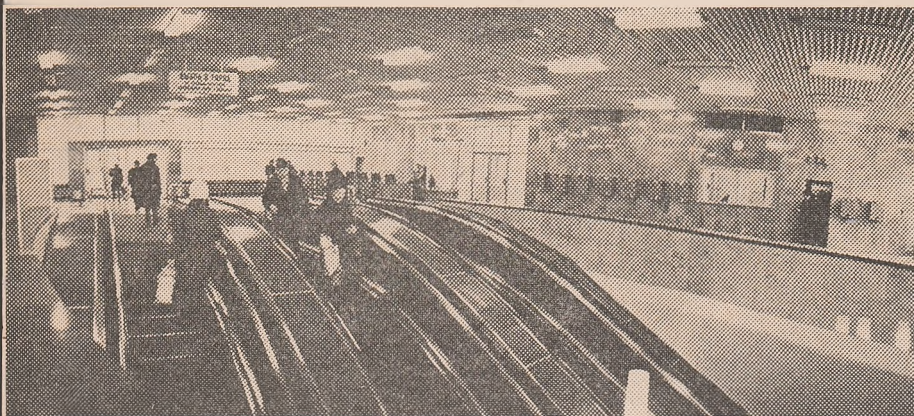
Iulia Scutaru

COLEGIUL DE REDACȚIE:

REDACTOR ȘEF — Nicolae Minei
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE — Dumitru Hîncu
MEMBRI: Octav Livezeanu, Iulia Cristea-Scutaru, Alexandru Brătescu

EXPOZIȚII

METROUL — MIJLOC DE LOCOMOȚIE IDEAL

Moscova. Intrarea în stația de metro „Baricada”

În cursul acestei luni s-a deschis la București expoziția „Construcția metrourilor în Uniunea Sovietică”. Răspunzând cu amabilitate solicitării redacției noastre, Mihail Goldman, director general adjunct în Ministerul Construcțiilor pentru Transporturi din U.R.S.S., ne-a declarat cu acest prilej:

Creșterea populației orașelor mari face ca problema transportului să capete o importanță sporită. Soluționarea ei reprezintă un factor de bază pentru asigurarea unei vieți și unei activități normale acestui organism complex care este marele oraș modern. Această problemă este rezolvată cel mai deplin nu pe arterele de circulație de la suprafață, ci cu ajutorul metroului, care îmbină viteza mare de circulație cu capacitatea mare de transport. Cu alte cuvinte, metroul este un mijloc de locomotie comod și rapid.

Construcția metrourilor are în Uniunea Sovietică o istorie scurtă, de numai 42 de ani, dar foarte bogată. În acest răstimp s-au construit 250 km de linii cu două tuneluri, adică 500 în total, din care 160 numai la Moscova. Mai adaug că pe traseele moscovite funcționează 98 de stații.

La expoziția de la București am adus experiența noastră, acumulată în acești 42 de ani. Prin intermediul graficelor, al exponatelor naturale, machetelor, modelelor etc. se poate vedea cum sînt realizate construcțiile de fundare mică și mare, construcțiile moderne, cum ar fi căptușeala încastrată în rocă pentru tunelurile de linie curentă, stația cu o singură boltă, de fundare mare, cu căptușeala încastrată în rocă, stația cu o singură boltă, de fundare mică, executată prin procedeu deschis de lucru și altele, ca să nu intru prea mult în detalii tehnice fastidioase.

Spre a oferi o imagine completă a nivelului tehnic actual, îmi permit să dau următorul exemplu: Prima etapă a metroului

din Moscova — cei dintîi 11 km — a fost construită în trei ani, cu un efectiv de 75 000 de oameni. Azi, organizația specializată „Metrostroï” construiește peste 5 km linii pe an, cu un efectiv de zece ori mai mic.

Avem un plan de perspectivă bogat. În momentul de față construim în șapte orașe și facem pregătiri pentru alte cinci.

Constructorii noștri de metro fac totul pentru ca oamenii să nu simtă apăsarea straturilor de pămînt, să nu suferă de lipsa culorilor, a luminii, a aerului. Frumusețea și anvergura stațiilor, curățenia, dirijarea judicioasă a torentului de pasageri lasă la sfîrșitul călătoriei un sentiment de satisfacție. Este răsplata noastră supremă.

IN LIBRĂRIILE SOVIETICE

Un ghid al României de astăzi

țării și de 16 pagini de fotografii în afara textului și se adresează, cum precizează chiar editura, celor mai largi cercuri de cititori.

Lucrarea este divizată în următoarele capitole: Privire generală; Pe scurt despre

Nu demult a apărut la Moscova, în editura „Politizdat” (Editura politică de stat), lucrarea „Soșialisticeskaia Respublika Rumânia — Spravocnik”, de V. I. Potapov. Ea a fost publicată într-un tiraj de 93000 de exemplare, pe hîrtie semivelină, e însoțită de o hartă în culori a județelor

istoria contemporană; Orînduirea de stat și socială; Economia națională (cu subîmpărțirile: Caracteristica generală a economiei, Industria socialistă, Agricultură, Transporturi și comunicații, Finanțe); Bunăstarea materială a oamenilor muncii; Învățămîntul; Ocrotirea sănătății; Știința și cultura; Literatura și arta; Sport; Scurte informații pentru turiști.

Avem așadar de-a face cu o încercare meritorie de a da, în circa 100 de pagini, o privire generală asupra României de astăzi, asupra realizărilor dobîndite de poporul nostru în cele mai diverse compartimente de activitate. Firul ei conducător este, poate, cel mai bine sugerat de aceste cuvinte ale autorului din introducerea lucrării: „Pășind pe calea socialismului, poporul român a realizat, într-un răstimp istoric scurt, radicale transformări social-economice”.

ANIVERSĂRI

70 de ani de la nașterea lui Nikolai Ostrovski

S-au împlinit 70 de ani de la nașterea lui Nikolai Ostrovski. Participant la războiul civil, N.A. Ostrovski a fost grav rănit și a rămas țintuit la pat și orb. În aceste grele condiții el a scris romane patetice, cu substrat autobiografic, care evocă evenimente și eroi din perioada războiului civil și a epocii imediat postbelice. Din galeria eroilor săi se detașează figura de neuitat a lui Pavel Korceaghin, personajul principal din „Așa s-a călit oțelul”.

Cu prilejul aniversării, la Casa Prieteniei Româno-Sovietice din București a avut loc o manifestare în cadrul căreia prof. univ. Tatiana Nicolescu a vorbit despre viața și opera lui N.A. Ostrovski. Au rulat apoi filmele sovietice „Țara lui Sannikov” și „Maturitatea vine de două ori”.

De asemenea, la Casele prieteniei româno-sovietice din Cluj, Constanța, Brașov și Timișoara au avut loc expuneri și seri literare consacrate marelui scriitor.

PREZENTE ROMÂNEȘTI

La Baku

O interesantă expoziție românească de fotografii, avînd ca temă „Cultura și arta în Republica Socialistă România” a fost recent deschisă la Baku. La vernisaj au participat ministrul afacerilor externe al R.S.S. Azerbaidjene, T.A. Tairova, numeroși reprezentanți ai organizațiilor culturale și obștești din capitala azerbaidjană. În cadrul acestei manifestări de cultură, despre relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Uniunea Sovietică au vorbit A.G. Ibraghimov, președintele Tribunalului Suprem al R.S.S. Azerbaidjene și ambasadorul României în U.R.S.S., Gheorghie Badrus.

A.R.L.U.S. — la 30 de ani

La 12 noiembrie a.c. se împlinesc 30 de ani de când a luat ființă, din inițiativa și sub directa îndrumare a Partidului Comunist Român, Asociația română pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. (A.R.L.U.S.). Această aniversare constituie un bun prilej de a evoca bogatele tradiții ale solidarității internaționaliste româno-sovietice.

Temeurile acestei prietenii, cu vechi și viguroase rădăcini, sînt strîns legate de evenimente de seamă din istoria celor două țări vecine. Ele au căpătat valori superioare o dată cu apariția și dezvoltarea mișcării muncitorești în România și Rusia, concretizîndu-se în luminoase exemple de solidaritate internaționalistă. Cu o amploare deosebită s-a afirmat solidaritatea frățească a proletariatului român în timpul și după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Clasa muncitoare, tărînimea, intelectualitatea progresistă din țara noastră au acționat în sprijinul cauzei lui Octombrie Roșu în cele mai diferite forme, de la mitinguri și manifestații de simpatie și solidaritate, pînă la participarea directă cu arma în mîină alături de revoluționarii ruși la luptele pentru apărarea primului stat socialist din lume.

După cum este cunoscut, P.C.R. — îmbinînd în mod armonios slujirea intereselor naționale cu sarcinile internaționale, patriotismul și internaționalismul proletar — încă de la întemeierea sa, a făcut din prietenia cu Țara Sovietică, din solidaritatea cu lupta revoluționară a proletariatului de pretutindeni, o coordonată esențială și permanentă a activității sale. Politica partidului comunist a găsit un puternic ecou în rîndurile opiniei publice, mase tot mai largi se pronunțau pentru prietenie și colaborare cu U.R.S.S. Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Uniunea Sovietică în 1934 a fost salutată cu satisfacție de popoarele celor două țări și de opinia publică internațională, fiind apreciată ca o contribuție la eforturile pentru pace și securitate în Europa și în lumea întreagă. La scurt timp după aceasta, la îndemnul și sub conducerea P.C.R. au fost create asociația „Amicii U.R.S.S.” și „Societatea pentru întărirea raporturilor culturale dintre România și Uniunea Sovietică”, organizații de masă legale care dădeau expresie dorinței sincere a poporului român de a dezvolta legăturile de prietenie cu poporul sovietic, de a cunoaște realizările obținute de muncitorii, tărîni și intelectuali din U.R.S.S. pe calea vieții noi, socialiste, sub conducerea P.C.U.S. — făurit de V.I. Lenin.

În anii întunecați ai dictaturii militarofasciste și ai cotropirii țării de către hitleriști, înfruntînd teroarea cruntă dezlănțuită împotriva sa, P.C.R. s-a ridicat cu hotărîre împotriva războiului antisovietic; comuniștii au organizat cu prețul unor jertfe grele luptări puternice date mașinii de război fasciste, sabotarea frontului, formarea de detașamente de partizani, eroica rezistență antifascistă culminînd cu victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din august 1944 și trecerea României de partea coaliției antihitleriste. Sîngele vărsat în comun de armata română și armata sovietică — care a adus contribuția hotărîtoare la zdrobirea Germaniei naziste — în lupta pentru eliberarea întregului teritoriu al patriei, pentru înfrîngerea definitivă a fascismului, a cimentat pe veci prietenia româno-sovietică.

La mai puțin de trei luni după 23 August 1944 a luat ființă A.R.L.U.S., ca expresie a politicii consecvente a Partidului Comunist Român de dezvoltare și întărire a relațiilor de prietenie dintre poporul nostru și poporul sovietic. În conducerea asociației s-au aflat personalități proeminente ale vieții culturale și științifice, printre care se numărau: C.I. Parhon (președinte), Petre Constantinescu-Iași, Simion Stoilov, Dimitrie Gusti, Traian Săvulescu, Gheorghe Vlădescu-Ră-

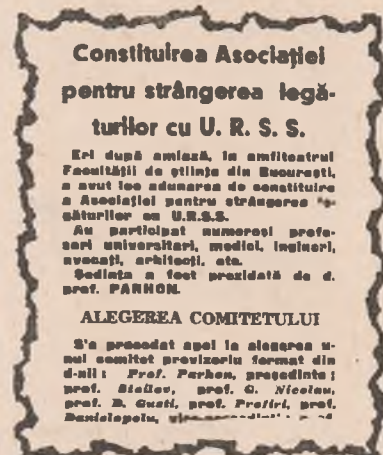
coasa, N.D. Cocea, Ștefan Nicolau, Ștefan Milcu, Alexandru Rosetti, Nicolae Profiri, Florica Bagdazar, Dina Cocea și alții. Crearea asociației a avut un larg răsunet în întreaga țară. „Cine a văzut care sînt membrii conducerii acestei asociații — scria „Știința” la 17 noiembrie 1944 — știe că ei reprezintă cheazăia că se dorește sincer o cît mai bună cunoaștere a Uniunii Sovietice și deci strîngerea unei legături de prietenie cu această mare țară vecină cu noi”. În vederea atragerii unor mase cît mai largi la activitatea organizației și pentru a populariza țelurile sale, A.R.L.U.S.-ul a început de la 10 decembrie 1944 să editeze un organ propriu de presă intitulat sugestiv „Veac nou”.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, A.R.L.U.S.-ul a desfășurat de-a lungul celor trei decenii de existență o largă activitate de popularizare a realizărilor Uniunii Sovietice în toate domeniile vieții economice, sociale și politice. Prin intermediul A.R.L.U.S.-ului, masele largi populare din țara noastră au făcut cunoștință sub cele mai diverse forme cu marile valori ale culturii sovietice. Contactele cu cei mai străluciți reprezentanți ai științei, literaturii și artei sovietice au oferit revelația întîlnirii cu o cultură pe al cărei stindard erau înscrise nobilele idealuri ale umanismului socialist.

În anul 1959 a fost constituită la Moscova Asociația de prietenie sovieto-română. De atunci încoace, activitatea ambelor asociații se desfășoară pe baza unor planuri de colaborare care stipulează, concret, toate acțiunile și manifestările pe care ele urmează a le organiza. Anul acesta, planurile de muncă ale celor două asociații au acordat o mare atenție festivităților destinate a marca în U.R.S.S.

a 30-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă și însemnătaea deosebită a Congresului al XI-lea al P.C.R., iar în România aniversarea a 57 de ani de la izbînda Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Întemeiate pe asemenea factori fundamentali cum sînt comunitatea orînduirii și ideologiei, identitatea țelurilor și năzuințelor, relațiile de prietenie româno-sovietice au fost ridicate în anii socialismului pe o treaptă calitativ superioară; au devenit o constantă a politicii de stat, o dominantă a relațiilor externe ale României, găsindu-și materializarea în dezvoltarea amplă și continuă a colaborării în toate sferile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Prima știre care a anunțat constituirea A.R.L.U.S. („Știința” din 14 noiembrie 1944)

În adîncirea tradiționalelor legături de prietenie frățească româno-sovietice, un rol hotărîtor au relațiile de strînsă colaborare și solidaritate internaționalistă dintre P.C.R. și P.C.U.S., pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist. Amplificarea legăturilor de colaborare și cooperare pe multiple planuri dintre cele două partide și țări vecine corespunde intereselor poporului român și poporului sovietic, ale unității țărilor socialiste și mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ale luptei împotriva imperialismului, pentru pace și progres în lumea întreagă.

La aniversarea a 30 de ani de la constituirea A.R.L.U.S.-ului, poporul român cinstește bogatele tradiții internaționaliste ale P.C.R., acordă întregul său sprijin întăririi continue a solidarității, alianței și prieteniei româno-sovietice, parte integrantă a activității internaționaliste a partidului și statului nostru pusă în slujba consolidării unității țărilor socialiste, a frontului antiimperialist mondial.

Ion Babici,
Doctor în istorie

DANS

**Preludiu
la a treia
întîlnire**

În preajma noii sale întîlniri — a treia — cu publicul românesc, coregraful ne-a declarat:

— Îmi iubesc meseria, mi-o iubesc pentru că mulțumită ei trăiesc marea bucurie a contactului cu o artă care aduce oamenilor clipe de destindere, găsind repede drumul spre inima lor.

Vocația aceasta — să-mi permiteți să o numesc așa — mi-am descoperit-o întrîmplător. Eram solist în trupa de balet a Teatrului Mare din Moscova și, foarte satisfăcut de a apărea pe scenă, nici nu mă gîndeam să devin maestru de balet, să rămîn deci în culise. Însă odată am văzut „Chopiniana” lui Fokin. A fost ca un șoc pentru mine. Am înțeles că dansul nu este numai o suită de pași, că prin dans se poate scrie, vorbi, crea un ornament la fel de armonios ca un ansamblu de forme arhitectonice, un ornament emoțional, expresiv.

Dansul popular este portretul plastic al unui popor. O poezie mută, un cîntec vizualizat, care ascund în ele o părțică din sufletul poporului. O cronică emoțională, poetică a poporului, o istorie care descrie cu mare originalitate și forță expresivă evenimentele și sentimentele trăite de el. Mi-e drag dansul popular tocmai pentru că condensează simțămintele, psihologia, caracterul național, gustul unui popor, o anumită percepere muzicală a realității. Prin plasticitate, expresivitate, prin conținut îl prefer chiar dansului clasic. Dansul popular este precis, clar, are o adresă concretă. Mai mult, fiecare dans luat în parte constituie o operă de artă încheată, cu conținut și tîlc.

Repertoriul nostru, cu care ne vom prezenta și în fața publicului românesc, cuprinde peste trei sute de lucrări. Dansurile noastre sînt variate ca tematică, stil, compoziție. Ele s-au născut din studierea izvoarelor literare, printr-o care cele clasice ruse, din desele călătorii de-a lungul și de-a latul țării noastre și prin alte țări. Și poate că de aceea se bucură de adevărată adieziunea publicului.

Așteptăm cu bucurie, dar și cu emoție, întîlnirea cu spectatori români. Sau, mai bine zis, reîntîlnirea.

Igor Moiseev, marele animator al Ansamblului de stat de dansuri populare al U.R.S.S., — titlul oficial, căci publicul îi spune, simplu și familiar, Ansamblul Moiseev, aducînd prin această suprapunere un omagiu suprem artistului. — va fi oaspetele țării noastre cu prilejul Zilelor culturii sovietice.

Gopak

Foto: A. Nerejino

Protagonista filmului, Margareta Pogonat

întîlniri furioase, amestecul familiei ei. Și finalul inevitabil — despărțirea, destrămarea ultimelor iluzii ale eroinei.

Această rezumare cuprinde o doză de adevăr. Însă numai la o privire superficială, bazată pe datele exterioare ale subiectului. Dacă ne gîndim însă mai profund, de ce filmul ne „prinde” de la primele secvențe și ne strecoară un sentiment de neliniște, de ce — pe măsură ce ne apropiem de final — sîntem tot mai nerăbdători să aflăm cum vor rezolva scenaristul Petru Popescu și regizorul Lucian Bratu acest „conflict banal”? Și de ce odată cu ultimele cadre simțim tot

mai limpede că acestui film nu i se poate pune punct?

Privindu-l în adîncime, constatăm că „Drum în penumbră” nu numai că nu este sentimental, dar uneori e chiar crud. Pentru că cei cu care vine în contact eroina principală Monica Balaban se aseamănă într-o privință: în incapacitatea de a vedea dincolo de aparențele omului cu care au de-a face zilnic, cu care împart aceeași cameră, cu care lucrează cot la cot.

Monicăi i se tot repetă că este prea delicată, prea bună, prea înclinată să creadă în oameni. Dar bunătatea și delicatețea sînt la ea trăsături de caracter fundamentale, reprezintă o normă de conduită elementară în relațiile cu ceilalți. Și ea luptă ca să impună această normă ca pe un lucru de la sine înțeles, iar lupta ei capătă uneori accente dramatice.

Astfel de conflicte, chiar „microconflicte”, sînt multe în film. Fiecare, luat în parte, este banal. Însă laolaltă ele se constituie într-o emoționantă povestire despre necesitatea de a vedea — dincolo de realitatea cotidiană, de grijile mari și mici, — elementara responsabilitate a oamenilor unii față de alții. Și față de ei înșiși.

CARTEA

ARTIOM VESIOLI: Rusia scaldată în sînge

EDITURA UNIVERS

În colecția „Romanul secolului XX” a apărut, într-o foarte bună versiune românească semnată de Marcel Gafton și Mihail Chițis, *Rusia scaldată în sînge*, celebra carte a lui Artiom Vesiolii (pseudonim literar al lui Nikolai Kociukurov — 1899-1939), scriitor puțin cunoscut publicului nostru. Vesiolii a debutat în literatură în anul 1919 cu o tematică ancorată în cea mai stringentă actualitate. Talentul său de scriitor a fost ilustrat de piesele de teatru *Irba fiarelor și Noi*, de proza din *Lăsata secolui*, *Rîuri de foc*, *Pămînt natal*, precum și de romanul istoric *Volga petrece*.

Lucrarea sa de căpetenie rămîne însă romanul *Rusia scaldată în sînge*. Acesta este o frescă vie a Revoluției din Octombrie „picată” de autor pe meleagurile sud-estice ale Rusiei. Imagine incandescentă a unui început și sfîrșit de istorie, romanul zugrăvește cu un dramatism emoționant revoluția, „iscată ca toate vijiliile pămîntului...”, luptele, suferințele și aspirațiile ei către o orînduire chemată să aducă dreptate și fericire celor mulți și obișnuiți,

UNIVERS

FILM

Atenție la om!

Nu ne e greu să ni-i imaginăm pe cinefilii atotștiutori cărora filmul românesc „Drum în penumbră” le va aminti de faimosul „Un bărbat și o femeie” al lui Claude Lelouch. O femeie, trecută de prima tinerețe, un bărbat în puterea vîrstei, o cunoștință întrîmplătoare în vacanță la mare. Apoi întoarcerea acasă,

În revista „Sovetski ekran” nr. 16 a apărut, sub semnătura lui V. Grigoriev, o cronică a filmului românesc „Drum în penumbră”, din care reproducem un fragment.

Cum ne alegem profesiunea ?

Ce-i de făcut dacă a venit vremea să ne alegem o profesie și nu știm către care anume să ne orientăm ?

Desigur, un daltonist nu poate deveni șofer, iar un om fără ureche muzicală — dirijor. Acestea sînt adevăruri la îndemîna oricui. Dar ce se întîmplă cu meseriile care nu sînt agreate ?

Sau ce vor deveni peste douăzeci-treizeci de ani actualele profesii ?

Deocamdată nu se poate spune încă că știința a și găsit răspunsuri exacte și detaliate la aceste întrebări. Dar s-au făcut pași importanți în această direcție, pe care e bine să-i cunoaștem.

Aparent, nimic nu este mai evident decît aptitudinile pentru matematică. Ele se vădesc, de obicei, pregnant și la o vîrstă fragedă. Deși celebrul matematician A.N.Kolmogorov, de pildă, a avut în tînerete cu totul alte pasiuni. Prima și cea mai puternică impresie despre forța și însemnătatea cercetării științifice i-a lăsat-o, după cum chiar el a spus-o, lectura volumului „Viața plantelor” al lui K.A. Timireazev. Ulterior, actualul matematician s-a pasionat de istorie și sociologie. Această ultimă pasiune l-a înlăunțuit atît de puternic, încît pentru primul său referat științific, pe care l-a ținut la vîrsta de șaptesprezece ani, și-a ales ca temă proprietatea funciară în ținutul Novgorod.

Am amintit de acest caz particular pentru că s-a constatat că, de fapt, el nu este o excepție. Același lucru s-a întîmplat și multor altor savanți.

Să lăsăm însă trecutul și să vedem după ce criterii își aleg astăzi tinerii viitoarea profesie. O recentă lucrare a psihologului sovietic N.D.Levitov ne oferă cîteva date interesante: o anchetă care a cuprins 1500 de școlari din Moscova a arătat că 57 la sută din cei chestionați n-au putut motiva preferința pentru o profesie. Aceiași anchetă a arătat de asemenea că unii școlari — e vorba de copiii de clasa a opta — confundă profesiile cu domeniile de cunoaștere incluse în programele școlare. Alții înțeleg să-și aleagă cîmpul de activitate sub impulsul unei prietenii puternice. „Mă duc acolo pentru că se duc și prietenii mei”, răspund ei. După cum se găsesc și unii care își aleg locul de muncă sau de învățatură după depărtarea de casă.

O mare cucerire, dar și o dilemă

O altă anchetă a dezvăluit că din 289 de elevi, ai unor școli de cultură generală, numai 19 au răspuns negativ la întrebarea: „Sînteți conștienți că ați putea învăța orice specialitate?” Posibilitatea de a alege o profesie independent de poziția socială, caracteristică pentru vremea noastră, este desigur o mare cucerire. Dar și o foarte grea dilemă. Într-adevăr, cu cît profesiile accesibile tuturor sînt mai numeroase, cu cît există mai multe informații despre ele, cu atît mai greu e de ales din noianul lor una singură. Ca să nu mai vorbim că mereu apar alte științe, iar aceste științe noi aduc cu ele și noi procese de producție, noi profesii. Există țări în care aproape jumătate din populație e cuprinsă acum în ramuri de producție care la începutul secolului încă nu existau.

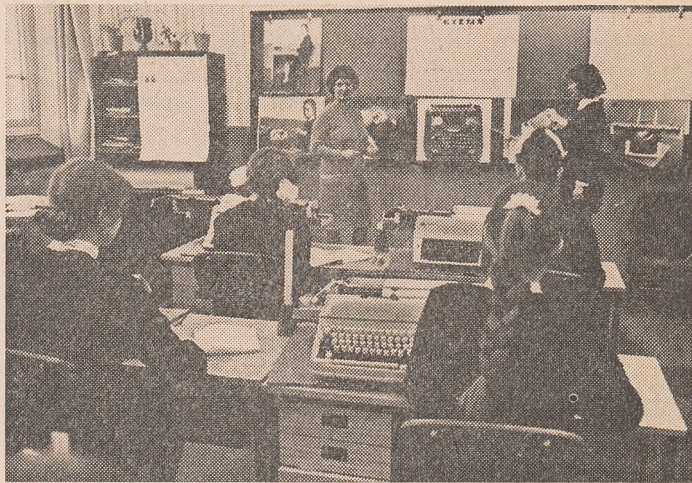
Dar se observă, e adevărat, și un proces invers. La începutul anilor treizeci meseria de birjar, de pildă, era încă destul de răspîndită. Acum ea a dispărut aproape cu desăvîrșire. După cum au

dispărut și sacagii, șelarii etc. De unde concluzia că cerințele societății în materie de profesii sînt bine determinate: unui anume volum al producției, unui anume nivel al utilității tehnice, unor sarcini precise ale economiei le corespund anumite profesii. De aceea iau naștere și asemenea situații. Un tînăr își alege, să spunem, profesia, fără a ține seama de cele de mai sus, iar apoi constată că economia națională are destui specialiști în domeniul respectiv. Sau invers: economia are nevoie de specialiști într-un anume domeniu, dar nu există destui amatori care să dorească a se consacra respectivului domeniu.

Iată de ce misiunea celor chemați să realizeze imbinarea intereselor personale cu acelea ale societății este extrem de dificilă. În antichitate, nevoia de cadre era relativ constantă — profesiile nu sufereau modificări timp de milenii. Astăzi însă piața profesiilor este umitor de dinamică. A dispărut, de pildă, profesia de mecanic de locomotive cu aburi și a apărut în schimb cea de programator. De aceea, orientarea profesională trebuie să fie mereu cu un pas înaintea cerințelor societății, să aibă neconținut în vedere tendința de dezvoltare a industriei, agriculturii, științei, sferei serviciilor.

Așa stînd lucrurile, care sînt metodele de orientare ce dau cele mai bune rezultate? Răspunsul este căutat de mai multă vreme și de un grup de psihologi lituanieni. Denumirea oficială a metodei lor este: „Organizarea practicii în grup, corespunzător cu interesele practicanților”. Iată în ce constă metoda. Elevii din clasa a zecea care au optat pentru o profesie sînt verificați practic în atelierele de fabrici sau uzine, în magazine sau pe șantiere de construcții, în spitale sau la poștă, în farmacii, grădinițe de copii etc. Ei fac astfel cunoștință cu latura practică a profesiei alese.

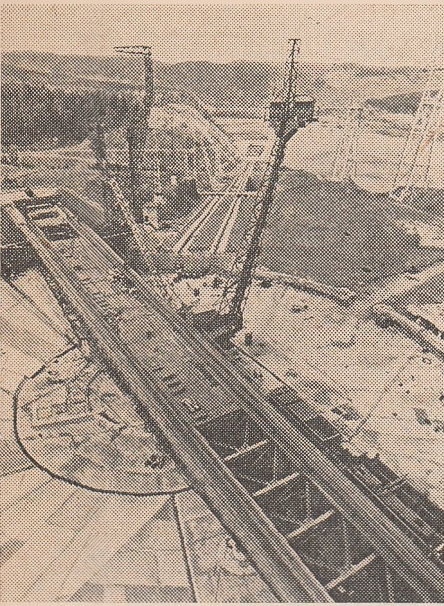
Aceasta este însă numai o latură a problemei. Căci dacă misiunea orientării profesionale este de a-i ajuta pe tineri în alegerea unei

Oră de pregătire practică într-o școală din Moscova

profesii, sarcina selecției profesionale este de a ajuta întreprinderile să aleagă omul potrivit la locul potrivit. Aceste două activități pot fi de aceea comparate cu doi constructori care-și propun să sape un tunel începînd din direcții opuse. Fiecare are propria-i misiune, dar scopul este comun: întîlnirea la locul stabilit. Într-adevăr, atît țelul orientării, cît și acela al selecției profesionale este de a contribui la convergența dorințelor și posibilităților omului cu necesitățile societății.

N. Fedotova

La Krasnoiarsk, pe Enisei se construiește un lift pentru navele fluviale menit să înlocuiască ecluzele

Magnetismul — legendă și realitate

Pînă nu demult, referirile la influența pe care o exercită cîmpul magnetic asupra organismelor vii aveau o aură de senzațional. Dar aceste afirmații luau adesea soțițiile drept realități, iar știința nu posedă destule date pentru elucidarea fenomenului. Recent însă el a putut fi parțial explicat.

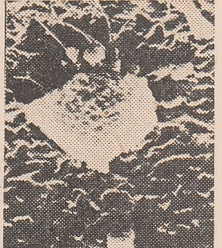
Un grup de cercetători sovietici studiau tocmai efectele magnetice în reacțiile din corpurile solide sub influența luminii, cînd au observat următorul fenomen: viteza transformărilor chimice din cîmpul magnetic se deosebește de aceea a transformărilor din afara lui. Dar într-un fel este reacția din corpurile solide și în alt fel cea din lichide — care este, se știe, și mediul biologic al organismelor vii. Influențează, oare, cîmpul magnetic desfășurarea reacțiilor și din lichide? s-au întrebat ei. Dacă da, atunci poate fi socotită realitate influența lui și asupra fenomenelor biochimice. Această posibilitate a fost demonstrată ulterior de un colectiv lărgit de cercetători. Cum anume?

Orice reacție înseamnă ruperea unei legături chimice și apoi formarea unei noi legături. Cînd se rupe o legătură într-o reacție radicală, iau naștere doi radicali liberi — două particule cu momente magnetice proprii necompensate. Ele pot forma o nouă legătură, adică pot intra în reacție. Dar perechea de radicali mai poate trece și într-o altă stare, numită triplet, cînd momentele magnetice sînt dispuse

paralel. Din această stare nu mai este posibilă o altă reacție. Pentru ca ea să se producă totuși, momentul magnetic al uneia din cele trei particule trebuie în așa fel „întors”, încît să aibă alături polul opus al particulei vecine. Dacă substanța în reacție este plasată în cîmp magnetic, poate fi modificată și viteza de schimbare a orientării momentelor magnetice, cu alte cuvinte viteza transformărilor chimice. De unde rezultă că, grație cîmpului magnetic, se poate dirija desfășurarea reacției chimice.

Cercetările de mai sus au mai dovedit că, cu ajutorul cîmpului magnetic, s-ar putea acționa și asupra raporturilor dintre produsele rezultate din reacție. De pildă, aceeași reacție influențată de cîmpul magnetic al Pământului, egal cu 0,5 Oersted, și de un cîmp de 4 000 de ori mai mare dă la produsele rezultate o diferență de calitate de 20—30 la sută.

Tabloul diviziunii celulare

Mecanismul de înmulțire a celulelor vii este, se știe, diviziunea celulară. Mitoza, adică împărțirea materialului celular la două celule-fiice, ambele cu același număr de cromozomi, îi pasionează de multă vreme pe specialiști.

Dar abia în ultimii ani aparatura științifică modernă și tehnica experiențelor mult perfecționată au permis cunoașterea principalelor contururi ale tabloului diviziunii celulare. Deși nici pînă astăzi nu s-a aflat ce mecanism înștiințează celula în ce sens să se dezvolte, adică ce fenomene determină direcția, orientarea planului de diviziune celulară. Cercetările în curs vor permite însă, speră specialiștii, să se poată răspunde și la această întrebare. Cum decurg deci aceste cercetări?

S-a început prin a crește o cultură de celule într-o incintă specială prevăzută cu aparatură de microfotografiere. Celulele formau un strat plan (cu o densitate de circa 30 000 de celule pe centimetrul pătrat de suprafață). Cele mai multe din ele aveau o formă prelungă și nucleul eliptic alungit. Microfotografierea a fost realizată în 24 de ore, cu viteza de un cadru pe minut. La sfîrșitul experienței, filmul a fost minuțios cercetat, cadru cu cadru, și iată ce s-a constatat.

În stadiul inițial, premergător diviziunii, celulele se rotunjesc. Nucleul suferă și el transformări, în sensul că-și pierde asemănarea cu o elipsă. Cînd celula intră în faza diviziunii, pe suprafața ei se poate deosebi clar direcția fusului de diviziune, adică a liniei care definește orientarea mitozei în spațiu.

După terminarea observațiilor, cercetătorii au mai revăzut o dată pelicula, urmărind din nou preistoria diviziunii. Ei voiau să revină în timp la cadrul filmat exact în momentul premergător începerii rotunjirii celulei. De obicei, durata dintre acest cadru și cadrul în care apare fusul de diviziune este de o oră-două. În cadrul în care nucleul celular mai păstrează încă forma de elipsă a fost măsurată apoi direcția axului mare al nucleului, pentru a-l compara cu direcția diviziunii celulei — evident prin intermediul cadrelor filmate după acest moment. Măsurătorile au arătat că, în majoritatea cazurilor, celulele se divid în așa fel, încît planul diviziunii să fie aproape perpendicular pe axul mare al nucleului eliptic.

În felul acesta s-a aflat așadar cum știe celula în ce sens să se dividă. Și încă o concluzie. Direcția diviziunii celulare este, se pare, controlată de structurile care determină orientarea nucleului alungit. Dar organizarea acestor structuri nu este încă cunoscută. Din datele obținute rezultă doar că dacă celulele unui țesut sînt orientate într-un anumit sens, aceeași orientare determină și sensul mitozei, adică al dezvoltării țesutului însuși.

Creierul se desfășoară

Interesul pe care ciberneticienii din toată lumea îl arată pentru descoperirea secretelor creierului uman nu este desigur greu de înțeles. Randamentul sistemelor cibernetice este într-adevăr determinat, în ultimă instanță, de posibilitățile intelectuale și de puterea de muncă a operatorilor.

Institutul de cibernetică al Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene studiază, în această ordine de idei, posibilitatea de pronosticare și diagnosticare a stărilor de oboseală care survin în condiții de suprasolicitare nervoasă. Într-un laborator al institutului a fost amenajată o incintă ecranată cu o rețea metalică și captușită cu un material opac. În cursul experiențelor, subiectul — instalat într-un fotoliu — privește spre un ecran pe care se succed numere ce trebuie ridicate la pătrat. Ele se succed cu viteze tot mai mari. Curînd, subiectul nu mai poate să le afle pătratul, săvîrșește greșeli. Creierul său, tot mai încordat, emite un adevărat torrent de semnale bioelectrice. O aparatură complexă și foarte sensibilă recepționează semnalele, le filtrează, alege esențialul și-l înregistrează pe o bandă. Rezultatele obținute sînt apoi prelucrate și, după natura semnalelor, specialiștii definesc starea subiectului în timpul acestei activități care l-a suprasolicitat.

PROSPERITATEA ȘI AVATARURILE FOTBALULUI

Odată socotelile încheiate, se poate afirma că recentul campionat de fotbal, disputat tumultuos pe stadioanele din R.F.Germania, a fost un succes. Ce s-ar mai putea dori? Organizatorii sînt satisfăcuți, căci el a avut un ecou extraordinar, s-au vîndut de două ori mai multe bilete decît la campionatul din Mexic, iar circa un miliard de telespectatori au urmărit meciurile pe micul ecran. Oamenii de ordine au răsuflat ușurați, pentru că n-au avut loc excese regretabile. „Invitații” și supporterii vest-germani, care au constituit evident majoritatea celor ce populau tribunele, jubilează, întrucît echipa R.F.G. a cîștigat Cupa. În sfîrșit, experții veniți din toate colțurile lumii afirmă în unanimitate că recentul campionat a văzut triumfînd un joc energic, ofensiv, spectaculos.

Și totuși, fotbalul este un lucru mult prea complicat pentru ca să se poată crede că toate problemele sale au fost rezolvate, chiar dacă campionatul s-a desfășurat în bune condiții.

În zilele de 6 și 7 iulie, pe stadionul din Munchen s-au jucat două meciuri. Cel dintîi a opus echipele Braziliei și Poloniei care își disputau locul trei. Am urmărit cu foarte mare atenție reacția publicului și am constatat cu multă plăcere că ea era justă și adecvată. Publicul aplauda fiecare pasă elegantă, fiecare șut precis tras de o echipă sau alta, iar cînd era cazul își exprima unanim și dezaprobarea. Cînd jocul scădea în intensitate, stadionul răsună de fluierături. În clipa cînd Lato, extrema dreaptă a echipei poloneze, a marcat un gol, a fost aplaudat pentru că străpungerea și șutul lui fuseseră impecabile. Observînd reacția imparțială și competentă a tribunelor, în care munchenezii alcătuiau majoritatea, mi-am amintit că unul din cele mai bune cluburi din Europa, „Bayern”, deținătorul Cupei Europei, joacă regulat pe acel teren și că, în consecință, publicul s-a format la o școală excelentă. Pe scurt, meciul amintit a fost o agreabilă ocazie de exprimare a bunelor sentimente față de fotbal; spectatorii nu-și ascundeau bucuria pe care o simțeau, dar cereau ca și echipele să-și dea toată măsura. În general, în ziua aceea, stadionul, arhiplin, a fost generos, îngăduitor, fericit că poate gusta în liniște bucuriile acestei lumi.

Uneori, excese absurde...

Dar în noaptea din ajunul celui de al doilea meci, situația s-a schimbat cu desăvîrșire. Străzile au fost cuprinse de un vacarm indescriptibil, viaua de un concert discordant. Tineri supporterii, germani și olandezi, făceau repetiția generală pentru ceea ce trebuia să urmeze a doua zi. Din zori, pe străzile principale s-au format, spre groaza trecătorilor, grupuri de tineri. Atitudinea lor provocatoare, felul cum se înfășurau în drapele, trompetele monocore trădau un soi de frenezie sumbră. „Eroii” aveau aerul unor fanfaroni care nu se sperie de nimic pe lume. Aminteau de meciuri întrerupte de către supporterii dezlănțuiți, de încăierări pe stadioane. Dealtfel, aceste mulțimi de tineri atrag acum nu numai atenția poliției. În Anglia, de exemplu, unde astfel de dezordini au devenit foarte frecvente, ele sînt un obiect de studiu pentru psihiatri și sociologi.

Foarte semnificativ a fost meciul dintre Brazilia și Olanda, care trebuia să desemneze una din finaliste. Era evident că echipa olandeză e superioară legendarilor brazilieni care-și pierduseră jocul

viu, viteza și păreau că se dezobișnuiseră să marcheze goluri. Înșiși brazilienii își dădeau seama de asta. Pînă la un anumit moment ei au încercat să țină piept adversarilor, dar forțele erau vizibil inegale. Din clipa aceea jucătorii brazilieni, „acești magicieni ai balonului rotund”, au început pur și simplu să se încaiere. Arbitrul l-a eliminat numai pe Pereira, deși încă alți doi-trei jucători meritau aceeași sancțiune. Ce se întîmplase? E dureros, desigur, să fi deposedat de coroană și într-un astfel de caz nervii pot ceda. Dar brazilienii nu s-au dezlănțuit numai din cauza disperării. Se spune că s-au răzbunat pe adversarii lor, atacîndu-i cu lovituri de karate sau că au fost cîț pe ce s-o facă. Oricum, este sigur că n-a mai fost vorba de pasiunea pentru sport.

Apoi am fost martori la niște episoade absurde și lamentabile, care ar putea fi numite baletul brancardelor. La un moment dat, de pildă, un jucător zăcea în nesimțire și nimeni nu spera că avea să-și mai revină vreedată, dar imediat ce se înființau la fața locului brancardierii, el îi împingea brutal de o parte și sărea în picioare. Jocul simulării e periculos pentru că este provocator; sînt suficiente într-adevăr două-trei episoade de acest fel jucate în fața publicului „de acasă”, pentru ca acesta să fie gata să se răfuiească cu echipa „străină”. Și totuși numai o singură dată a socotit un arbitru de cuviință să avertizeze un jucător ce se tăvălea în iarbă fără motive reale. Vreau să cred însă că după acest campionat se va acorda mai multă importanță luptei împotriva simulărilor.

Dealtfel, nu numai la meciuri cu miză mare se petrec cazuri de simulare. Acestea au intrat în rutina fotbalului.

Pentru unul mumă...

...pentru altul ciumă

Am arătat mai sus că experții au apreciat mult meciurile caracterizate printr-un stil ofensiv, îndrăzneț. Iar învingătorii: echipele R.F.G., Olandei și Poloniei au etalat tocmai un astfel de joc: îndrăzneț și elegant. Dar este tot atît de adevărat că mulți socotesc acum ca un compliment făcut fotbalului descoperirea unor calități care ar trebui considerate firești, indispensabile și care fac din acest joc un spectacol îndrăgît atît de protagoniști, cît și de public.

Campionatul mondial este un eveniment. Ultimul festival de fotbal, al zecelea la număr, a fost, ca și cele precedente, reprezentativ și atît de interesant, încît chiar și scepticii au trebuit să admită că „fotbalul prosperă”. Ceea ce e foarte bine! Dar oricît de izbitiv a fost acest campionat, el n-a putut totuși micșora îngrijorarea pentru viitorul fotbalului. Ci, dimpotrivă, a arătat că fotbalul mai are de suferit — cum am văzut — de pe urma unor influențe străine și că ar trebui să ne întrebăm: încotro riscă acest lucru să ducă fotbalul?...

Lev Filatov

Orașul privighetorilor

- **Gingașe păduri de mesteacăn...**
- **Binecuvîntatul cernoziom**
- **Kursk și oamenii lui**

Cînd am plecat din Breansk soarele abia se ridicase și încerca încă fără prea mult succes să spargă perdeaua de nori care, după ploaia din cursul nopții, mai pluteau în straturi dese deasupra orașului. Pentru noi, care aveam de străbătut peste 400 de kilometri pe întinerarul Breansk — Orel — Kursk, vremea închisă era cît se poate de potrivită. Așa că, deși aveam drum lung înaintea, am plecat bine dispuși. Curînd, furat de frumusețea locurilor prin care treceam, am prins a urmări cum treptat, treptat, rămîneau în urmă gingașele păduri de mesteacăn specifice regiunii Breansk. Acum, peisajul era dominat, pe zone largi, de verdele alburui al culturilor de cereale. Din loc în loc, pe marginea șoselei, la umbra șirurilor de copaci, grupuri de femei, evident de la sovhozul sau colhozul ale căror clădiri se deslușeau în depărtare, așteptau liniștite autobuzul sau vreo ocazie pentru a se deplasa în vreo altă localitate.

Către prînz am ajuns la Orel, un oraș cochecet așezat pe malurile râului Oka și, după ce am schimbat mașina, am pornit mai departe către Kursk. Acum peisajul era mai variat; așezările mai dese, mai multe intersecții de șosele și căi ferate; relieful mai neuniform. Din loc în loc, panouri colorate îi invitau pe turiști să consume celebrul kvas rusesc. Pe măsură ce pătrundeam în regiunea Kursk, am început să aflu cite ceva despre această zonă; despre bogăția straturilor de cernoziom unde, cum spune o veche zicală, dacă înfiți un băț, în câteva luni prinde rădăcini; despre frumusețea femeilor, binecunoscută din cele mai vechi timpuri și căutate pentru căsătorie de întreaga Rusie; despre captivanta legendă și realitate numită anomalie magnetică de la Kursk; despre privighetorile care au făcut faima acestor locuri și, bineînțeles, despre crîncenele lupte purtate pe acele meleaguri între 1941—1943.

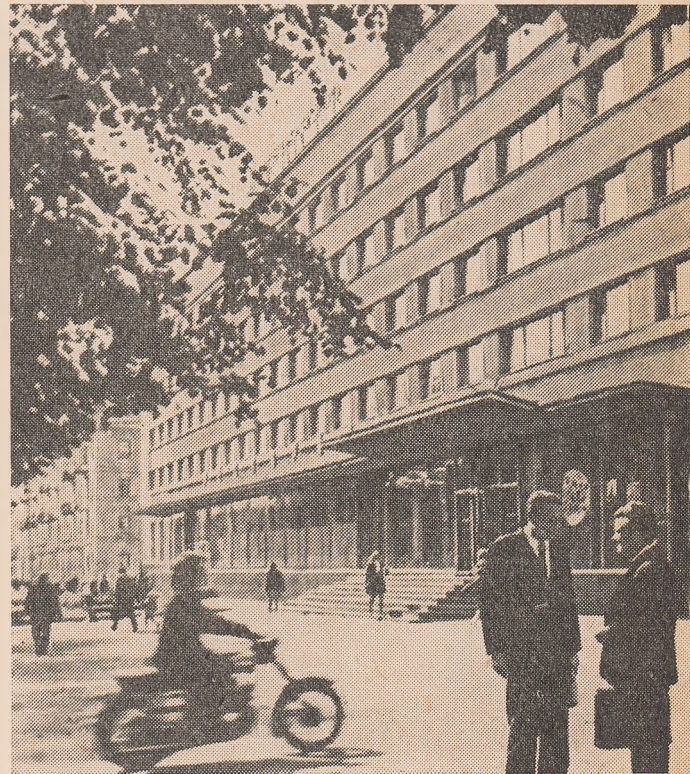
Cînd am ajuns la Kursk soarele se afla încă sus, aruncînd asupra caselor o lumină albă, odihnitoare. Dinspre râul Tuskar, răzbeau către oraș valuri de aer răcoros, iar străzile erau animate de forfota veselă a oamenilor ieșiți după cumpărături sau la plimbare. Orașul — ni s-a spus — este atestat documentar de la începutul secolului XI —, dar de fapt e mai vechi, de prin secolul VIII și a fost ridicat acolo ca punct înaintat de apărare a hotarelor țării.

A doua zi, la Muzeul regional, amplasat în apropierea vechii cetăți, sau pur și simplu cutreierînd străzile largi am aflat noi date atît despre dezvoltarea orașului și despre îndelunga luptă a locuitorilor săi împotriva cumanilor, pecenegilor, poloveților sau tătarilor, cît și despre nenumărate mișcări sociale ale țărănilor, meșteșugarilor și, mai tîrziu, ale muncitorilor industriali. După distrugerea lui de către tătari, în 1238, orașul — care se afla pe un important drum comercial — s-a dezvoltat îndeosebi ca centru meșteșugăresc, încît pînă la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie numărul muncitorilor industriali nu depășea cifra de cîteva mii. Această situație explică în parte și de ce lupta pentru puterea sovietică a fost aici mai îndelungată, aceasta fiind instaurată la 26 noiembrie (9 decembrie) 1917 cu sprijinul muncitorilor din Harkov și al soldaților revoluționari.

În timpul celui de-al doilea război mondial, orașul a avut enorm de suferit. În cele 15 luni de ocupație au fost distruse mai bine de jumătate din toate casele. Locuitorii Kurskului nu s-au împăcat însă nici o clipă cu regimul de ocupație și au luptat prin toate mijloacele împotriva acestuia, pentru alungarea trupelor hitleriste. Ei s-au încadrat în număr mare în detașamentele de partizani care au acționat în pădurile de la Mihailovskoe, au organizat nenumărate acte de sabotaj a mașinii de război naziste și au luat parte activă la luptele ce s-au desfășurat în acele locuri între 5 iulie și 23 august 1943.

A fost cea mai mare bătălie de tancuri din istoria celui de-al doilea război mondial: 13 000 de tancuri și care blindate, zeci de mii de tunuri, 12 000 de avioane etc. Ea a început la 5 iulie 1943 și a fost cîștigată în mod strălucit de către armata sovietică care, odată cu zădărnicierea planurilor comandamentului hitlerist de a prelua inițiativa, a provocat trupelor germane uriașe pierderi în oameni și materiale de război: circa 500 000 de morți, răniți sau dispăruți, peste 3000 de tunuri, 3 500 de avioane și 1 500 de tancuri. În luptele de la Kursk și-au găsit sfîrșitul 38 de divizii germane, dintre care 20 de divizii de tancuri și motorizate.

De la evenimentele de atunci au trecut mai bine de trei decenii. Orașul și-a vindecat rănile și s-a dezvoltat mereu, fiind astăzi un important centru industrial și cultural. Clădirile distruse au fost înlocuite de blocuri noi cu multe etaje. Brazi plantati după război în jurul monumentelor s-au înălțat cu cîteva metri, iar copiii născuți

Vedere din centrul orașului

atunci muncesc și învață pentru a fi cît mai utili construcției comunismului. Oamenii de azi ai Kurskului își amintesc însă cu nețărmarit respect de aceia care s-au jertfit în crîncena încheștare cu vrăjmașul, le cîntesc memoria și depun zilnic la mormintele lor, alături de prinosul lor de recunoștință, brațe de flori. Sînt florile unui pămînt bogat în cernoziom, ale unui pămînt udat din belșug cu sînge de eroi, ale unui pămînt care freamătă de patosul muncii creatoare și peste care, în fiecare primăvară, se aud trîlurile privighetorilor. Vestitele privighetori din Kursk, care figurează și pe stema acestui oraș-erou.

Morsele prezic timpul

Serviciul meteorologic al navigației arctice sovietice prezice acum starea ghețurilor cu ajutorul... morsesorilor, care-și fac pronosticurile cu o anticipație de trei-patru săptămâni.

În urmă cu vreo zece ani, specialiștii care studiau sistematic starea ghețurilor au fost izbiți de faptul că găseau morse departe în largul mării, între sloiuri compacte printre care nici spărgătoarele de gheață nu izbuteau să-și croiască drum. Lucrul părea cu atât mai ciudat, cu cât morsele au nevoie nu numai de ghețari pe care să se odihnească și să se deplaseze, ci și de adâncimi mici unde să-și caute hrana preferată — moluștele. În cursul sezonului de navigație, foarte aspru, din 1965, serviciile de recunoaștere geologică au descoperit, de pildă, morse la 180 kilometri în interiorul ghețurilor. După două săptămâni însă gheața a dispărut aproape total. Până la urmă cercetătorii și-au spus că dacă morsele se afundă în masivele cristaline, o fac probabil pentru că speră în distrugerea lor rapidă. În anii următori s-a procedat la observații minuțioase în mările Bering și Ciukotsk, a Siberiei Orientale și Laptev. Previzunile morsesorilor s-au dovedit din nou exacte.

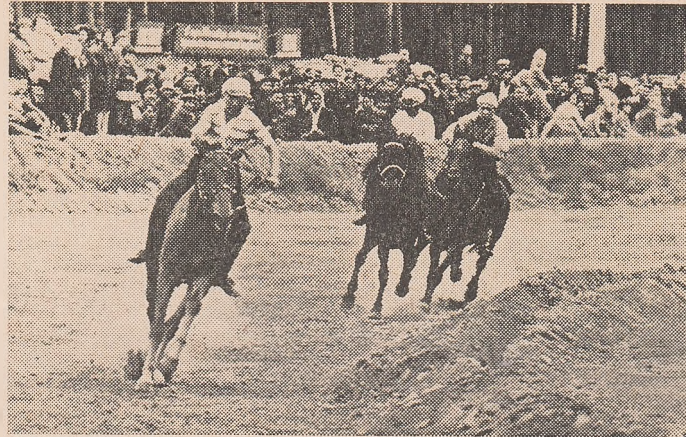
Cum știi, totuși, morsele ce se va întâmpla cu vremea? După cât se pare ele urmează curenții calzi, unde își găsească hrana. Serviciul de recunoaștere nu poate vedea ce se petrece sub gheață, dar vede morsele...

Surprize

În ciuda părerii generale, Turcia este țara unde se bea cea mai mică cantitate de cafea pe cap de locuitor. Cel mai mult ceai consumă irlandezii, nu englezii, cum se crede de obicei. Iar dacă ținem seama de frecventarea sălilor obscure, trebuie să tragem concluzia că cei mai mari amatori de cinema sînt locuitorii din insulele Falkland.

Usturoi contra boa-constrictor

În sudul Liberiei, cu vaste pământuri fertile, există foarte multe reptile. Ca să se apere

La „surharban”, tradițională sărbătoare buriată

de șerpi, localnicii își ung tălpile picioarelor cu zeamă de usturoi. Mirosul de usturoi determină primejdiile animale să se depărteze de om. Nici chiar faimosul boa-constrictor nu îndrăznește să atace un om care a făcut apel la acest eficace mijloc de apărare.

Scorpioni și hiene la... New York

Poliția din New York afirmă că primejdia de a fi atacat de o fiară sau de a fi mușcat de o reptilă veninoasă este mai mare în metropola de pe Hudson decât în... Africa sau Asia

Într-adevăr, conform unor date oficiale, în orașul zgîrniorilor au fost înregistrate cîteva sute de cazuri de oameni mușcați în plină zi de șerpi, păianjeni, scorpioni, hiene, paviani. De unde vin toate aceste animale? La New York există un mare număr de magazine care vînd animale rare. Se întâmplă însă adesea ca, după ce a achiziționat, să zicem, un pui de șacal, o familie să-l abandoneze apoi în stradă pentru simplul motiv că a crescut și nu o mai amuză. La fel se procedează și cu maimuțe, șerpi veninoși, crocodili, insecte tropicale etc.

Așa se face că poliția din New York are acum un serviciu special care se ocupă cu vînarea animalelor abandonate pe străzi: tigri, cimpanzei, aligatori, cobre etc. După părerea poliștilor, cele mai primejdiile animale sînt maimuțele sălbătice. Acestea sparg geamuri,

„jefuiesc” magazine, rup clăburi, deteriorează automobile, iar cînd sînt încolțite de poliști se apără cu înverșunare, provocîndu-le uneori răni grave.

Cine-i mai inventiv ?

Oricine știe că astăzi există în lume o vastă gamă de mijloace de apărare împotriva hoților. Se pare că cel mai sigur e totuși credinciosul cîine de pază. Dar și cîinii au un cusur: îndeplinindu-și mai mult decît conștiințios datoria, ei îi țin uneori la distanță și pe invitații stăpînilor lor, ba chiar și pe aceștia din urmă. O firmă new-yorkeză a găsit însă o soluție pentru a remedia această situație: produce benzi de magnetofon pe care este înregistrat un înfricoșător lătrat de cîine lup. O astfel de bandă „lătră” timp de douăzeci de minute, fără întrerupere, Cuplată la sistemul de alarmă, în caz de „pericol” ea începe să se deruleze automat. Autorii invenției s-au bizuit evident pe faptul că nici un hoț nu va avea răbdarea și curajul să aștepte pînă va înceta lătratul.

După unele opinii, un mijloc și mai ingenios de protecție a avutului ar fi însă tăblițele cu inscripția: „Atenție, șerpi!” atîrnate pe gardurile caselor. Dealtfel și înăuntrul acestora „stau de pază” minuscule aparate care imită sunetele scoase de șerpii cu clopoței. Încît se spune că unii hoți au început să poarte talismane împotriva șerpilor, iar alții ar intenționa să deschidă ferme de creștere a muștelor.

POȘTA MEDICULUI

V. GRIGORE—GALAȚI: 1) Nu, 2) Majorarea respectivă se aplică persoanelor fără copii de la vîrsta de 25 ani împliniți, indiferent dacă sînt sau nu căsătorite și de motivele pentru care nu au sau nu pot avea copii, cu excepția invalizilor de gradul I și II—și nu cum din eroare s-a arătat într-un răspuns dat anterior, sub numele Alexandru M. în nr. 18/1974.

PÎRVU MARIA — com. Baru Mare, jud. Hunedoara: Din păcate, pînă în prezent nu s-a descoperit încă un medicament cu acțiune antisoboreică. Se pare totuși că sulful administrat sub diferite forme ar avea rezultatele cele mai bune. De aceea, în acelele soboreice vă recomandăm, dacă aveți posibilitatea, cure anuale de băi sulfuroase la Căciulata, Călimănești, Govora, Pucioasa etc. Vă veți săpuni părul la două zile cu săpun de sulf-gudron. În caz că pielea este iritată, folosiți următoarea pomadă ihtiolată: Ihtiol 10 g, Lanolină 20 g, Carbonat de magneziu 20 g, Negamicină 1 g, Ulei de floarea soarelui 40 g, Apă distilată 40 g. Ca tratament general, se administrează între a 6-a și a 24-a zi a ciclului menstrual Gonacor 800 U la 2—3 zile, în total 6—8 injecții, iar la curele următoare cîte 400 U pe injecție; vitamina A buvabilă 100 000 U/zi, 2—3 luni consecutive, vitamina D₂ 600 000 i.u. o fiolă pe săptămână, Romavit, 3 cpr/zi, în cure de 15 zile pe lună, 3—4 luni consecutiv.

VALER IONESCU — Oradea: Consi-derînd că vîrsăturile dv. sînt de natură neuropsihică, încercați emetiral, o fenotiazină cu acțiune antivomitivă, în doze 3—4 cpr/zi, majorînd zilnic cu 1—2 cpr. pînă veți obține efectul dorit.

IVANOV MARIA — Galați: Plagiocel falia (de la gr. plagios — pieziș; kephale — cap) copilului dv. este o malformație craniană, consecință a rahitismului, în care lungimea maximă a cutiei craniene nu mai este pe linia mediană, ci pe diagonală. Malformația este ireversibilă, dar nici nu se va accentua, nu afectează deloc intelectul și, practic, odată cu creșterea „podoabei” capilare nici nu se mai observă. Prin urmare, nu aveți motive obiective de îngrijorare.

ANGHELACHE — com. Băneasa, jud. Ilfov: Cazul dv., într-adevăr interesant, poate avea ca singură explicație — deocamdată, cînd mai sînt încă destule taine nedesculșate ale organismului uman — că există și unele boli care se pot vindeca „singure”, prin intervenția unor nebanuete forțe interne. Nu degeaba spune un înțelept latin: „Uneori, cel mai bun tratament este să nu recurgi la nici un medicament”.

VASILE ȘI MARIANA BĂRBULESCU — București: Cauzele pierderii involuntare a urinei în timpul somnului, tulburare numită enurezis, pot fi organice (malformații congenitale ale măduvei și ale coloanei vertebrale de tipul „spina bifida”; afecțiuni inflamatorii cronice ale căilor urinare; sechele de encefalopatie infantilă etc.) sau psihice. În tratamentul enurezului se aplică un regim dietetic constînd din controlul cantității lichidelor consumate, interzicerea băuturilor excitante (ceai rusesc, cafea neagră) și introducerea unui regim bogat în clorură de sodiu. Concomitent cu acest tratament, veți face copilului o educație corespunzătoare prin trezirea lui în timpul nopții la ore fixe — pentru a obține o micțiune conștientă — combinată cu o terapie medicamentoasă, în special cu Antideprin 25 mg, 2 jur.ătași de comprimat pe zi, dintre care o jumătate înainte de culcare. După trei luni se poate întrerupe pentru 10—20 de zile administrarea.

TINERESC, MODERN, ELEGANT!

În magazinele și raioanele de specialitate

CIORAPI ȘI ȘOSETE SUPRAELASTICE

fine, rezistente, într-o gamă largă de culori, asortabile la orice îmbrăcăminte

Prețuri: 12,50 lei ciorapi lungi
9,50 lei trei sferturi
7,50 lei șoșete

Mărimi universale pentru adolescenți și adulți

Să admitem...

Într-o zi am oprit pe stradă un taxi și l-am întrebat pe șofer:

— Liber?

Șoferul a tras cu poftă din țigară, m-a măsurat lung, a mai tras un fum și, pînă la urmă, a catadixit să-mi răspundă:

— Să admitem că sînt liber...

— Atunci pot să mă urc în mașină?

— Să admitem, mi-a răspuns — după care a început să-și privească atent țigara. Să admitem că te urci. Și, după aceea?

— După aceea plecăm, am răspuns eu apăsător.

— Mă rog, să admitem că plecăm, a încuviințat el. Și, rezultatul?

— O să mergem și, după cîtva timp, o să ajungem la destinație.

— Să admitem că am ajuns...

— Eu am să cobor, am să plătesc, iar dumneata ai să pleci mai departe.

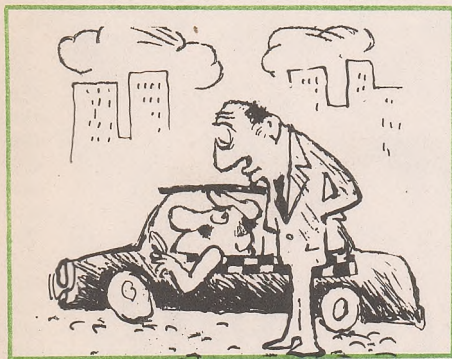
— Să admitem, a răspuns el, după care m-a întrebat parcă cu o undă de sinceritate în glas: Și, mai departe?

— O să te mai oprească cineva.

— Să admitem. Și, mai departe?

— Păi, tot așa! Ai să mai faci o cursă.

— Să admitem. Și, după aceea?

— Ai să faci curse pînă la terminarea zilei de lucru.

— Să admitem. Și, mai departe?

— Ai să pleci acasă, ai să mănînci, ai să te odihnești...

— Să admitem. Și, după aceea? Ce o să fie după aceea, m-a întrebat el aproape furios.

— Ai să te duci din nou la lucru, i-am răspuns cu o undă de tristețe în glas.

— Să admitem, a răcnit el. Dar ce o să fie totuși după aceea?

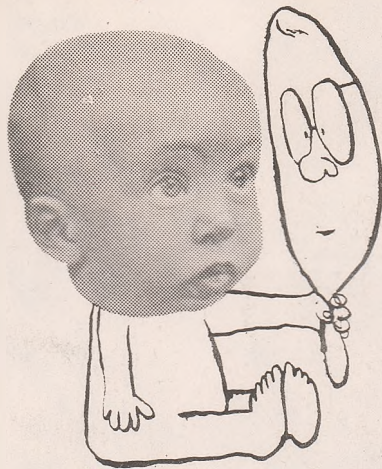
— Pensa. O odihnă binemeritată.

— Să admitem, a răspuns el obosit și a oftat de parcă l-aș fi plictisit de moarte. Să admitem că pensa. Și, după aceea?

— După aceea, se știe foarte bine. Ce se întîmplă cu noi toți.

— Să admitem și asta. Și, după asta?

Fotografiile se amuză

Precocitate

— Nu știu, am mărturisit sincer. Să-ți spun drept, nu m-am gîndit niciodată.

— Eu însă m-am gîndit, a răcnit el la mine. Și mă gîndeam și cînd mi-ai ieșit în cale cu întrebarea dumitale neroadă: „Ești liber?“, „Nu ești liber?“ Dacă dumneata nu vrei să te gîndești, de ce-i împiedici pe alții? E clar? Și acuma ia-o din loc!

— Dar dacă ți-aș da dublu, ai admite o asemenea posibilitate?

— Mă rog, să admitem, a răspuns el după o clipă de gîndire, deschizîndu-mi larg ușa mașinii.

Andrei Kuceaev

Un vechi obicei

Vitea Grebțov venise în oraș imediat după absolvirea facultății și chiar din prima clipă se îndrăgostise de el. În numai cîteva zile ajunsese să cunoască mai toată lumea. Așa se făcuse că programatoarea Galea l-a și invitat la dînsa de ziua ei de naștere.

Vitea s-a prezentat fix la 6, cum sunase invitația. Galea l-a primit într-o cameră frumos mobilată și a aranjat într-o vază mare de cristal florile aduse de musafir.

— Frumoasă vază! a observat Grebțov.

— Îți place? a întrebat bucuroasă Galea. Ți-o dăruiesc. La noi e obiceiul să dăruiești oaspeților obiectele pe care le laudă.

— Cum așa? Se poate? a întrebat jenat tînărul specialist.

— Nu-i voie să refuzi; ai jigni teribil gazda.

Și Vitea a plecat cu darul acasă. A doua zi s-a dus în vizită la mecanicul-șef, care i-a

dăruit o ediție Cervantes în 6 volume, pe care o lăudase din tot sufletul, iar sîmbăta următoare s-a înapoiat acasă de la tehnicianul Șnurkov cu o servanță. În felul acesta interiorul lui Vitea se schimba văzînd cu ochii.

Într-o zi, după program, dispecerul Riabov i-a spus:

— Grebțov, vino la mine! Se transmite la televizor concertul pentru pian și orchestră de Dvořák.

— Cu plăcere, a răspuns Grebțov și s-a dus la Riabov.

După vreo 10 minute, încîntat de televizorul în culori al dispecerului, a observat:

— Bun televizor ai!

— Excelent, a încuviințat gazda și a continuat să urmărească emisiunea.

„Probabil că e captivat de concert — s-a gîndit oaspetele — și n-a înțeles ce am vrut să spun“. Imediat după terminarea concertului a repetat deci:

— Bun televizor ai!

— Da, foarte bun, a confirmat Riabov.

— Îmi place televizorul tău.

— E adevărat, funcționează perfect.

„De ce o fi așa tare de cap?“ s-a înfuriat pînă la urmă în sinea lui Grebțov și a rostit apăsînd pe fiecare silabă:

— Bun televizor! Să nu te gîndești însă să mi-l dăruiești; imaginea e prea luminoasă.

— Fii liniștit, darul nu se dăruiește.

— Adică? Ce dar? s-a neliștit Grebțov.

— Televizorul mi-a fost dăruit în casa unde l-am lăudat.

— Dar cum dovedești că nu l-ai cumpărat?

— N-am ce să dovedesc. Tot orașul știe că n-am în casă nici un obiect cumpărat. Totul e dăruit.

— O fi știînd tot orașul, dar eu nu știul a răcnit Grebțov. Eu sînt venit din altă parte. Îți spun pentru ultima oară: „Bun televizor“. Sau chem miliția?

— N-ai decît, a replicat nepăsător Riabov. Am martori. Am lăudat televizorul chiar în casa sectoristului nostru.

Furios, Grebțov a trîntit cu putere ușa și de atunci nici nu-l mai salută pe Riabov. Cum poți să stimezi un om care nu respectă vechile obiceiuri?

Alexandr Hort

Dialoguri

Bunica dă sfaturi nepoțicăi:

— Să fii ascultătoare! Știi că Scufița

Roșie n-a ascultat și a fost mîncată de lup.

— Știu, dar și pe bunică a mîncat-o...

— Lioșa, vino pînă la mine! Am căpătat un cățel și vreau să văd dacă mușcă.

— Bine, vin.

(Din „Moskovski komsomolet“)